

Επαγγελματική Σχολή Ραπτικής Παντελίτσας Συμεωνίδου

της Ανθής Πέτσα - Σαββίδου

Πηγαίνοντας πολλά χρόνια πίσω, τους καλούς εκείνους καιρούς που οι τοπικές κοινωνίες προσπαδούσαν να ακολουθούν και να παρακολουθούν τις πόλεις και κατά κύριο λόγο την πρωτεύουσα Λευκωσία στον τρόπο ζωής, τη διασκέδαση, και τις συνήθειες δεν ήταν δυνατό η Κυθρέα μας, μερικά μόνο χιλιόμετρα μακριά από τη Λευκωσία, να υστερήσει. Και ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τον γυναικείο πληθυσμό της, τις καλές εκείνες κυθρεώτισσες νοικοκυρές που ήθελαν να συναγωνιστούν τις πρωτευουσιάνες στη νοικοκυροσύνη αλλά και στην εμφάνισή τους.

Εύκολη, και τότε όπως και σήμερα, η μετάβαση στη Λευκωσία και ακόμα ευκολότερη η πρόσβαση στα υφασματοπωλεία της Λευκωσίας αφού μερικά από τα τότε φημισμένα είτε ανήκαν είτε σε αυτά εργάζονταν Κυθρεώτες, όπως εύκολη ήταν και η πρόσβαση στις πρωτευουσιάνες ράφτρινες, ανάμεσά τους και Κυθρεώτισσες οι οποίες διατηρούσαν σχολές ραπτικής. Βρισκόμαστε στη χρονική εκείνη περίοδο όπου τα δηλικά της οικογένειας με ελάχιστες μόνο εξαιρέσεις, προορίζονταν για να φτιάξουν οικογένεια και να ασχοληθούν με τα του οίκου τους. Με την αποφοίτηση λοιπόν των κοριτσιών από το Δημοτικό, πολλές οικογένειες κατηύθυναν τα κορίτσια τους προς την τέχνη της ραπτικής, ώστε να αποκτήσουν δεξιότητες ανεξάρτητα αν θα τις εξασκούσαν ως βιοποριστικό επάγγελμα ή θα τις αξιοποιούσαν ενδοοικογενειακά.

Μόνη διέξοδος η φοίτηση σε μια καλή και φημισμένη ράφτρινη, για να μάθει η νέα και φέρελπις κόρη «την τέχνη». Μερικές από τις Κυθρεώτισσες ράφτρινες παντρεύονται και εγκαθίστανται στη Λευκωσία όπου προσδεύουν και αποκτούν φήμη και μαθήτριες. Σε αυτές εμπιστεύονται οι Κυθρεώτες πατεράδες τις κόρες τους. Να μαθητεύσουν και να μάθουν τα μυστικά της δουλειάς, να ραφιναριστούν, να πάρουν τον αέρα της πρωτευουσιάνας, να μάθουν τέχνη. Και με την αποφοίτησή τους, να επιστρέψουν με προορισμό το γάμο. Και οι πιο τολμηρές, γιατί όχι, να επιχειρήσουν να ανοίξουν τα δικά τους φτερά, να αποκτήσουν φήμη, να ακουστούν.

Έτσι ξεκίνησε και η μικρή Παντελίτσα, η κόρη του Κωστή και της Αναστασίας από τη Θεοτόκου για να βρει το δρόμο της. Αμαξά-

ρης ο Κωστής, με γνωριμίες και συγγενείς στη Λευκωσία έφερε την κόρη του στη σχολή ραπτικής της Άννας Πλατρίτου, Κυθρεωτίσσης εν Λευκωσία. Στη πρωτεύουσα η Παντελίτσα ρουφά κυριολεκτικά τις οδηγίες της μαστόρας και βάζει στόχο να επιστρέψει με το δίπλωμα στο χέρι και να στήσει το δικό της ραφτάδικο. Και επιστρέφει. Δημιουργεί το εργαστήρι της αρχικά στο πατρικό της στην ενορία της Θεοτόκου και μετά το γάμο της με τον Συμεών Συμεωνίδη, γιο του Κλείτα και της Δέσποινας, στο δικό της πλέον σπιτικό στην καρδιά της Κυθρέας, το Σαράγιο. Ψηλό και επιβλητικό το σπίτι, με ανώ και άνετα δωμάτια στο ισόγειο για να εξασκήσει την τέχνη της, να αποκτήσει φήμη, να εξελιχθεί.

Παράλληλα με το μάγλωμα των τριών παιδιών της, του Κλείτου, της Αναστασίας και του Ευάγγελου, στρώνεται στη δουλειά στοχοπροσηλωμένη. Δημιουργεί σε ελάχιστο χρονικό διάστημα το δικό της εργαστήρι/σχολή εκμάθησης γυναικείας ραπτικής. Η φήμη της φτάνει μακριά, ξαπλώνεται στη Μεσαριά, φτάνει στη Μουσουλίτα, στο Μαραδόβουνο, στο Πραστεϊό, στην Αγκαστίνα, στην Τρυπημένη, σκαρφαλώνει στον Κουτσοβέντη, ταξιδεύει στην Άλωνα, στην Πλατανιστάσα και περιφέρεται στα γύρω χωριά, στη Βώνη, στο Νιο Χωριό, στο Τρακόνι και στο Έξω Μετόχι. Χωρίς διακρίσεις, Ελληνοκύπριες και Τουρκοκύπριες.

Οι μαθήτριες βοηθούν, μαθαίνουν, φροντίζουν συνάμα και το νοικοκυριό και νταντεύουν τα μικρά για να μην αφήσει η μαστόρα το βελόνι. Οι προχωρημένες δικαιωματικά ανεβαίνουν, παρέα με την πελάτισσα και την μαστόρα, τη σκάλα κατευθύνονται στο υπνοδωμάτιο και μπροστά στον μεγάλο καθρέπτη καταγράφουν τα μέτρα της κυρίας, βοηθούν στην πρόβα είτε ενός φορέματος είτε ενός νυφικού και συνάμα μαθαίνουν τα μυστικά. Η Παντελίτσα καθοδηγεί, δίνει παραγγελιές, πειραματίζεται μέχρι να φτάσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Να αναδείξει τα πλεονεκτήματα και να κρύψει τα μειονεκτήματα της γυναίκας που την εμπιστεύτηκε.

Ψηλή, με στητή κορμοστασιά, δυνατή προσωπικότητα, αυστηρή αλλά ευπροσήγορη, πάντα καλοντυμένη, με μια εξεταστική ματιά που σε καθήλωνε λες και κρατούσε τη μεζούρα και μετρώντας αποθήκευε τις διαστάσεις σου: στήθος, ύψος, περιφέρεια μέσης, περιφέρεια, ώμος, μανίκι... Ο λόγος της διαταγή, και στις μαθητευόμενες αλλά και στα παιδιά της.

Η σχολή και η φήμη της Παντελίτσας μεγαλώνει... Και όταν ο σύζυγός της για μια χρονική περίοδο 6 χρόνων μεταναστεύει στην Αμερική, αναλαμβάνει επάξια το ρόλο του πατέρα και καταφέρνει να ισορροπεί. Αφοσιώνεται στην τέχνη και στο μάγλωμα των παιδιών της. Το σπίτι της πάντα ανοικτό και πάντα γεμάτο από κυρίες που θέλουν να ακολουθήσουν τον συρμό, να ετοιμαστούν εμφανισιακά για κάποιο γεγονός, κυρίως γάμους και χαρές.

Στο εργαστήρι, κατάσπαρτα τα σύνεργα, οι καρφίτσες, τα βελόνια, τα σαπουνάκια, το μέτρο, τα μασουράκια, οι ττίρες. Και με την πρώτη επίσκεψη στη Λευκωσία, η αγορά των απαραίτητων και τελευταίας μόδας φιγουρινιών για να μπορούν να ενημερωθούν και να διαλέξουν οι πελάτισσες... Η Παντελίτσα προτείνει, συμβουλεύει, αλλά η πελάτισσα αποφασίζει... Απαραίτητες οι δυο πρόβες ώστε

το αποτέλεσμα να είναι τέλειο και να ανταποκρίνεται στην τέχνη και στις ικανότητες της Παντελίτσας.

Και όταν πα έλθει η ώρα της σκόλης, η Μαριγώ, η Μαρία του Παπά, η Σοφία του Χαλλουμούσιη, η Φρόσα του Χατζηκώστα, τραβούν για τη Χρυσίδα ενώ η κόρη του Τολμά, η Αντρούλλα του Πιριντζιή, η Άννα παίρνουν τον δρόμο της Βώνης. Προς το Νιό Χωριό μέσα από τα λιόδεντρα αγαπημένες και παρείστικα προχωρούν η Μαρούλα του Γαλατάρη, οι αδελφές Χρυσταλλένη και Σωτηρούλλα του Κεσμέ και οι Τουρκούδες Σιεριμή και Αϊτειν. Η Ανθούλα Κουκουμά, η Ηρούλα του Κελεπέσιη, η

Φροσούλα Βασιλείου, η Μηλίτσα η Ορφανίδου και η Μαρούλα του Τσιωνόνα κατευθύνονται μέσα από την πιο σύντομη διαδρομή, στις δικές τους ενορίες.

Η Αγγελική του Κοτέμη από το Πρασειό, η Νίκη Ηλιάδου από την Πλατανιστάσα, και άλλες μαθητριούλες από μακρινούς προορισμούς, αποσύρονται στο δικό τους χώρο, στο «οικοτροφείο», ένα οικοδόμημα, μια σειρά δωματίων στην ίδια αυλή ώστε να είναι υπό το άγρυπνο βλέμμα της μαστόρας και της οικογένειας Συμεωνίδη. Πρόκειται για τις 6 «σώκλειστες» μαθήτριες, που έχει υπό τη δικιά της ευθύνη να διαπαιδαγωγεί, να διδάσκει, να ασκεί ουσιαστικό ρόλο στην κοινωνική τους μόρφωση, να τις προστατεύει, να τους προσφέρει τροφή και στέγη.

Οι μαθήτριες δένονται με την μαστόρα τους, τη νιάζονται, την αγαπούν και την εκτιμούν αλλά συνάμα αποκτούν δεσμούς και αγαπούν και την Κυδρέα. Και επιστρέφουν αραιά και που, φτασμένες ράφταινες πλέον για να την επισκεφτούν.

Τα χρόνια περνούν, τα παιδιά της, ο Κλείτος, η Σίτσα και ο Ευάγγελος, μεγαλώνουν, ανοίγουν τα φτερά τους, οι μαθήτριες παίρνουν τον δρόμο τους. Το οικοτροφείο και η επαγγελματική σχολή Ραπτικής της Παντελίτσας Συμεωνίδη μπαίνει σε δεύτερη μοίρα. Και μοιραία έρχεται το τέλος της Σχολής.

Η Παντελίτσα κατεβάζει τα ρολά και αποχωρίζεται το βελόνι και τη ραπτομηχανή. Ανασκουμπώνεται για άλλο ένα ρόλο, εκείνο της γιαγιάς του Σίμου, του πρωτότοκου δίχρονου εγγονού της.

Και ύστερα ήρταν οι Τούρκοι! Εισβολή και προσφυγιά... ξεσπώνεται, γίνεται πρωτευουσιάνα...

Και ύστερα ήρτε το τέλος της επίγειας ζωής της μαστόρας Παντελίτσας Συμεωνίδου... στις 18 του Φεβράρη του 2001!